

Nr 140.

Av herr **Östberg, Johan**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om köttbesiktning och slakthus.

I nådig proposition till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t ramlagt förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus. Med anledning av ordalydelsen hos § 6 mom. 3 i detta lagförslag ber jag få väcka motion om tillägg till detta moment, och till motivering för min motion får jag anföra följande:

I § 5 mom. 2 uti lagen angående köttbesiktning och slakthus av den 22 december 1897 stadgas:

»Vid annan köttbesiktning enligt denna lag skall undersökning av besiktningsman anställas, när fråga är om häst eller större nötkreatur än kalv, å minst fjärdedels kropp men eljest å minst halv kropp.»

I överensstämmelse med § 9 i samma lag, som lyder: »Närmare föreskrifter om besiktning och stämpling av kött samt om stämplarnes beskaffenhet meddelas av Konungen», har Kungl. Maj:t den 31 december 1897 utfärdat nådig kungörelse med särskilda föreskrifter om besiktning och stämpling av kött. I denna kungörelse har § 3 följande avfattning: »När uppslaktat kött företes till undersökning, må icke synbart sjukligt förändrade delar vara bortskurna eller på annat sätt avlägsnade, ej heller må bröst- eller bukhinna då vara borttagen från köttet. Å varje fjärdedel av den slaktade kroppen skall tillhörande ben vara kvarsittande och å varje sida av kroppens bakdel därjämte tillhörande njure»;

och § 10 i samma kungörelse lyder: »När i stad, varest köttbesiktningstvång är gällande, särskilda förhållanden påkalla undantag från eller tillägg till de i denna kungörelse meddelade föreskrifter, vill Kungl. Maj:t, på därom av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, allmänna rådstugan, efter hälsovårdsnämndens hörande, gjord framställning, taga i övervägande, huruvida sådant undantag eller tillägg må medgivas.»

Med lagens nuvarande ordalydelse åligger det sålunda besiktnings-

mannen att undersöka och giva sitt utlåtande över kött utan att av de till djurkroppen hörande inre organen hava annat än njurarne tillgängliga.

Vikten av att vissa inre organ medfölja, då köttet förelägges till besiktning är uppenbar, då sjukdomar hos husdjuren framkalla sjukliga förändringar huvudsakligen i dessa, samt en besiktningsveterinär endast då kan säkert bedöma sjukdomens natur och utbredning, när han haft tillfälle att undersöka jämväl inälvorna. Utan tillgång till dessa inre organ, lungor, hjärta, lever, juver och njurar är det nämligen ur patologisk-anatomisk synpunkt omöjligt att ställa en säker sjukdomsdiagnos och således även att ur köttbedömningssynpunkt bestämt yttra sig med hänsyn till köttets hygieniska beskaffenhet, eller huruvida det är tjänligt till människoföda eller icke.

Till stöd för detta mitt uttalande kan jag åberopa, förutom de vid den obligatoriska köttbesiktningen i såväl vårt som andra land verksamma, specialutbildade veterinärerna, lärarekollegium vid veterinärinstitutet i Stockholm, vilket för kort tid sedan avgav ett sakkunnigt utlåtande i hithörande fråga.

Erfarenheten från de i verksamhet varande offentliga köttbesiktningsanstalterna har givit vid handen, att för konsumtion införts till städerna kött av djur, som slaktats i döende tillstånd, förorsakat icke endast av de så vanliga digestions- och förlossningssjukdomarne utan även av långt allvarsammare åkommor, såsom feberlidande i samband med blodförgiftnings- och andra dylika sjukdomar, vid vilka djurens allmänbefinnande är höggradigt stort och eventuellt förtärande av köttet är för människans hälsa synnerligen skadligt.

Ändamålet med den obligatoriska köttbesiktningen, som stöder med stöd av slakthuslagen äga införa, är att kunna tillförsäkra den konsumerande allmänheten trygghet i hygieniskt hänseende beträffande köttfödan, och har förvisso denna allmänhet full rätt att fordra dylikt i ett samhälle med ett ordnat slakthus- och köttbesiktningsväsen.

De djur, som slaktas å offentliga slakthus, underkastas som bekant besiktning i såväl levande som uppslaktat tillstånd, och företages besiktningen å den uppslaktade djurkroppen med samtliga tillhörande organ och övriga delar; besiktningsmannen kan givetvis under dessa omständigheter med största möjliga säkerhet fälla sitt omdöme beträffande köttets tjänlighet eller otjänlighet till människoföda.

Beträffande åter undersökningen av det till stad i uppslaktat tillstånd införda köttet kunna väsentliga anmärkningar ur hygienisk synpunkt framställas, om den anordnas på sätt i början relaterade paragrafer i slakthuslagen föreskriva. Såsom här ovan utförligt angivits kan näm-

ligen denna undersökning rationellt handhavas och utövas endast under förutsättning, att besiktningsmannen sättes i tillfälle att undersöka jämväl till köttet hörande inälvor. De städers myndigheter, vilka i avsikt att i allo nöjaktigt tillgodose invånarnas hygieniska intressen beaktat de sakkunnigas råd och anvisningar, hava också hos Kungl. Maj:t gjort underdåniga framställningar om att bestämmelser måtte utfärdas, som i nämnda hänseenden voro betryggande. På framställning av Stockholms stads slakthus- och saluhallsstyrelse ingingo Stockholms stadsfullmäktige till Kungl. Maj:t med en dylik anhållan, och har Kungl. Maj:t, i enlighet med § 10 av kungl. kungörelsen med särskilda föreskrifter om besiktning och stämpling av kött enligt lagen angående köttbesiktning och slakthus den 31 december 1897, föreskrivit, att från den dag slakt- och köttbesiktningstvång bleve gällande för Stockholms stad, skall beträffande kött, som därstädes företes till besiktning, gälla, utöver vad i § 3 i samma kungörelse finnes stadgat, jämväl att köttet skall åtföljas av tillhörande huvud med tunga, av lungor, hjärta, lever samt beträffande köttet av kor av juver; att lungor, hjärta och lever skola vara organiskt förenade med köttet, att nämnda inälvor skola åtföljas av tillhörande lymfkörtlar, samt att inälvor och lymfkörtlar icke må vara sönderskurna.

Liknande föreskrifter har Kungl. Maj:t meddelat beträffande köttbesiktningen i Hälsingborg, i Göteborg, i Malmö, i Eskilstuna samt i Falkenberg, varjämte dessa även funnit tillämpning i Kristianstad, Söderköping, Vimmerby, Västervik och Ängelholm.

Enligt nu gällande lag angående köttbesiktning och slakthus är en stad, som sålunda anordnat sin köttbesiktning fullt rationellt, ingalunda skyddad mot införsel av kött från samhällen med mindrevärdig besiktning, enär lagens § 1 generellt säger, att »färskt, rått kött icke får till salu hållas, därest köttet icke är, efter undersökning av besiktningsman, försett med stämpel av något sådant slag som i § 6 sägs».

Emellertid vore det väl icke annat än en gärd av rättvisa, att det samhälle, som i avsikt att bereda sina invånare tillgång på en möjligast sund köttföda, inför mera effektiva bestämmelser för den obligatoriska köttbesiktningens utövande än ett annat samhälle, borde tillerkännas rättighet att icke behöva godkänna andra stämplat än sådana, som härstamma från samhällen, där enahanda bestämmelser för besiktningen införts. Då, såsom nu är fallet, även stämplat från med sämre, icke sakkunnigt ordnat kontrollsystem utrustade städer få godtagas, måste givetvis ändamålet med den noggrannare kontrollen anses vara förfelat. Också hava icke få fall inträffat, då olägenheter av detta system gjort sig gällande.

Då nu Kungl. Maj:t framlagt till Riksdagens prövning förslag till ny slakthuslag, hade det varit att förvänta, att de hygieniskt berättigade krav i sist anförda hänseende, som städer med rationellt ordnat slakthus- och köttbesiktningstväsande rättmätigt böra kunna framställa, hade blivit tillgodosedda.

Så är emellertid icke fallet. Tredje momentet i § 6 har nämligen följande lydelse:

»Har kött blivit efter besiktning, anställd enligt denna lag, försett med stämpel, som ovan sägs, erfordras icke förnyad sådan besiktning och stämpling för dess saluhållande, utbudande eller användande för ändamål, som i § 2 omförmäles, inom annat samhälle med köttbesiktningstvång.»

Kommer ifrågavarande moment med denna lydelse att vinna Riksdagens godkännande, torde en lycklig utveckling av ett rationellt ordnat köttbesiktningstväsande i vårt land icke komma till stånd, ett förhållande, som förvisso icke torde bliva utan menliga följder rörande vårt köttens anseende på den utländska marknaden.

Med stöd av vad jag sålunda anført, får jag föreslå, att tredje momentet i § 6 i föreliggande förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus må erhålla följande ändrade lydelse:

»Har kött blivit efter besiktning, anställd enligt denna lag, försett med stämpel, som ovan sägs, erfordras icke förnyad sådan besiktning och stämpling för dess saluhållande, utbudande eller användande för ändamål, som i § 2 omförmäles, inom annat samhälle med köttbesiktningstvång, såvida inom det samhälle, där köttet besiktigats och stämplats, äro gällande enahanda bestämmelser för besiktning av kött, som inom det samhälle, där köttet är avsett att saluhållas, utbudas eller användas för ändamål, som i § 2 omförmäles.»

Stockholm den 21 april 1913.

Johan Östberg.